

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/27/2019
Identifikačné číslo spisu: 6018200604
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6018200604.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: P. B., bytom B. XXX/XX, O., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12.07.2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 26Sa/15/2018-83 zo dňa 29.04.2019, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom, č. k. 26Sa/15/2018-83 zo dňa 29.04.2019 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12.07.2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“).

2. Preskúmaným rozhodnutím Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne (ďalej len „žalovaný“) rozhodol tak, že odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol a potvrdil prvostupňové rozhodnutie, ktorým Sociálna poisťovňa ústredie (ďalej len „prvostupňový orgán verejnej správy“) rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 09.04.2018 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) zamietla žiadosť žalobcu o zvýšenie sumy invalidného dôchodku. Prvostupňový orgán verejnej správy konštatoval, že z dôvodu, že od posledného posudzovania zdravotného stavu žalobcu pri znížení miery percentuálneho poklesu jeho pracovnej schopnosti nedošlo k zhoršeniu funkčného nálezu na chrbtici ani končatinách, a preto pokles jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej aj „miera poklesu“) vyjadril 45 %. Pri vydaní preskúmaného rozhodnutia bolo za rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobcu označený stav po stabilizačnej operácii chrbtice, dorzalgie (bolesť chrbta), t. j. ochorenie podporného a pohybového aparátu, stav po úraze chrbtice s často recidivujúcimi prejavmi nervového a svalového dráždenia, so

slabosťou svalového korzetu chrbta, s podstatným obmedzením celkovej výkonnosti organizmu v zmysle kapitoly XV. odd. E, položky 4, písm. b) prílohy č. 4 k ZoSP s percentuálnym zhodnotením jeho zníženej pracovnej schopnosti v porovnaní so zdravou fyzickou osobou na úrovni 45 %. Pridružené ochorenia, a to chronickú hepatitídu B, ktorá je bez biochemickej aktivity, aktuálne bez potreby liečby len v sledovaní gastroenterológa v polročných intervaloch a ani vredovú chorobu gastroduodena, ktorá je v remisii, nepovažoval za posudkovo závažné, pretože pokles pracovnej schopnosti žalobcu neovplyvňujú. V predchádzajúcich konaniach bol žalobca uznaný za invalidného so 70 % mierou poklesu dňa 18.05.2010 pre chronický kompresívny syndróm krčnej chrbtice s prejavmi koreňového dráždenia C6, C7 po úraze krčnej chrbtice, resp. zlepšenie funkcie krčnej chrbtice bolo dôvodom na zníženie miery poklesu z pôvodných 70 % na aktuálnych 45 %, a to od 24.03.2017.

3. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že správne súdy v rámci rozhodovania v správnom súdnictve nemajú oprávnenie na to, aby vyslovovali odborný záver o tom, či ide o osobu invalidnú, ani nevyslovujú odborný záver ohľadom medicínskych otázok. Posudzujú len to, či posudky ako podklad rozhodnutia o nároku na invalidný dôchodok sú úplné, objektívne, logické a presvedčivé a či ich závery nie sú v rozpore s nálezmi odborných lekárskeho vyšetrení.

4. Z obsahu administratívneho spisu mal správny súd za preukázané, že žalobca bol uznaný invalidným podľa § 71 ods. 1 ZoSP od 18.05.2010 so 70 % mierou zníženej pracovnej schopnosti v zmysle kapitoly XV., odd. E, pol. 4 písm. c) prílohy č. 4 k ZoSP pre stav po operácii krčnej chrbtice pre instabilitu C3/4. Od 24.03.2017 došlo pri kontrolnej lekárskej prehliadke k zníženiu percentuálnej miery poklesu žalobcu na 45 % podľa kapitoly XV., odd. E, pol. 4 písm. b) prílohy č. 4 k ZoSP, keď za jeho rozhodujúce zdravotné postihnutie boli naďalej označené zmeny na krčnej chrbtici po úraze. Krajský súd vo svojom rozsudku uviedol, že dôvodom na zvýšenie sumy invalidného dôchodku nie je každá nepriaznivá zmena v zdravotnom stave poistenca, pretože pre invaliditu poistenca je významné len dlhodobé zhoršenie zdravotného stavu, ktoré je zároveň takého charakteru, že ovplyvňuje pokles jeho pracovnej schopnosti. Mal za to, že posudkové závery, ktoré boli podkladom pre vydanie prvostupňového rozhodnutia a napadnutého rozhodnutia žalovaného a ktorých výsledkom bolo, že u žalobcu z odborných lekárskeho nálezov nevyplývala taká nepriaznivá (dlhodobá, t. j. nie akútna) zmena v jeho zdravotnom stave, ktorá by odôvodňovala navýšenie percentuálnej miery jeho zníženej pracovnej schopnosti, boli v súlade so zdravotnou dokumentáciou žalobcu a posudkovými a zákonnými kritériami.

5. Krajský súd konštatoval, že aj pri existujúcom zdravotnom postihnutí, ktoré nepochybne žalobcov pracovný potenciál negatívne ovplyvňuje, je schopný vykonávať zamestnanie. V tejto súvislosti, pri trvajúcom nezmenenom pracovnom zaradení vyhodnotil správny súd tvrdenia žalobcu, že od marca 2017 (kedy došlo k zníženiu percentuálnej miery poklesu) došlo po nástupe do zamestnania k návratu chronických bolestí v takom rozsahu, že bránia žalobcovi v pracovnom uplatnení, ako rozporné so zisteným skutkovým stavom veci, a teda nespôsobilé preukázať nezákonnosť žalobcom napadnutého rozhodnutia. Ďalej, podľa názoru súdu v rozpore s obsahom spisu bola aj námietka žalobcu, že sa posudkoví lekári nevysporiadali s jeho pracovnou rekomandáciou, pretože z posudkov posudkových lekárov vyplýva, že sa môže uplatniť na trhu práce, a to aj na svojom pôvodnom pracovisku, bez nadmernej fyzickej záťaže a bez vykonávania prác vyžadujúcich dlhodobé státie, chôdzu, prípadne dvíhanie alebo nosenie ťažkých bremien.

6. Krajský súd mal preukázané, že diagnostikované chronické ochorenie pečene, či žalúdka, nemá posudkový význam, pretože sú pri aplikovanej liečbe a dodržiavaní liečebných opatrení v remisii (na ústupe) a v tomto štádiu nemajú vplyv na pracovnú schopnosť žalobcu. Pre invalidizáciu poistenca a určenie konkrétnej percentuálnej miery jeho zníženej pracovnej schopnosti nie je rozhodujúci počet diagnostikovaných ochorení ale ich závažnosť a funkčné prejavy, ktoré sú posudkovo významné len v prípade, ak znižujú pracovnú schopnosť poistenca v zákonom predpokladanom rozsahu. Posudkoví lekári pridružené zdravotné ťažkosti nepovažovali za posudkovo významné z hľadiska možného percentuálneho navýšenia miery zníženej pracovnej schopnosti žalobcu v zmysle § 71 ods. 8 ZoSP, pretože v zistenom štádiu, či s ohľadom na ich funkčné prejavy sa na znížení pracovného potenciálu žalobcu nepodieľali.

7. Na základe horeuvedených skutočností po preskúmaní rozhodnutia žalovaného i prvostupňového rozhodnutia a konania, ktoré ich vydaniu predchádzalo krajský súd dospel k záveru, že skutkové zistenia ohľadom aktuálneho zdravotného stavu žalobcu boli správne, súladné s posudkovými a zákonnými kritériami a vychádzajúce zo zdravotnej dokumentácie žalobcu. Bol z nich vyvodený správny záver, že nedošlo k zmene rozhodujúcich skutočností pre výplatu invalidného dôchodku, pretože bolo správne konštatované, že nepriaznivá zmena v zdravotnom stave žalobcu, ktorá by odôvodňovala navýšenie percentuálnej miery jeho zníženej pracovnej schopnosti, t. j. jej určenie v rozsahu väčšom než 45 %, preukázané nebolo. Zo zdravotnej dokumentácie žalobcu nevyplýval taký stav jeho zdravotných ťažkostí, ktorý by bolo možné podradiť pod položku 4 písm. c), kapitoly XV., odd. E, prílohy č. 4 k ZoSP, preto bol správne pokles jeho pracovnej schopnosti naďalej určený v rozsahu 45 %, čo je horná hranica pri zdravotnom postihnutí zaradenom pod písm. b) citovanej položky prílohy č. 4 k ZoSP. Z uvedených dôvodov krajský súd žalobu žalobcu zamietol ako nedôvodnú podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

8. Na záver krajský súd poznamenal, že na odborné lekárske nálezy a ich závery z vyšetrení, ktoré žalobca absolvoval po právoplatnosti rozhodnutia žalovaného, t. j. po 16.07.2018 nebolo možné v tomto konaní prihliadať, pretože pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného je v správnom súdnom konaní rozhodujúci skutkový stav veci, ktorý existoval v čase právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia.

9. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca (tu sťažovateľ) kasačnú sťažnosť. Podľa neho krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, lebo nesprávne vyhodnotil možnosť zvýšenia miery poklesu o 10 % (§ 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. a nezaoberal sa možnosťou pracovného uplatnenia žalobcu. Z týchto dôvodov sťažovateľ žiadal, aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, eventuálne aby zrušil napadnuté rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

10. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadřila.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

12. Predmetom súdneho prieskumu je zákonnosť rozhodnutia žalovanej o znížení invalidného dôchodku.

13. Podľa § 135 ods. 1 SSP na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

14. Z obsahu administratívneho spisu kasačný súd zistil, že v marci 2010 podal žalobca žiadosť o invalidný dôchodok. Sociálna poisťovňa - ústredie dňa 02.12.2010 uznal žalobcu za invalidného so 70 % poklesom jeho pracovnej schopnosti odo dňa 18.05.2010 pre chronický kompresívny syndróm krčnej chrbtice s prejavmi koreňového dráždenia C6, C7 po úraze krčnej chrbtice. Magnetickou rezonanciou krčnej chrbtice bola potvrdená počínajúca myelopatia po pohmoždení krčnej miechy, v tom čase bola dynamika krčnej chrbtice obmedzená o 2/3 a prítomná bola ťažká funkčná porucha krčnej chrbtice s prejavmi polyradikulárneho dráždenia C6, C7 vľavo. Pre uvedený stav sa dňa 08.02.2011 podrobil operácii krčnej chrbtice, po následnej rehabilitačnej a kúpeľnej liečbe došlo k zlepšeniu funkcie krčnej chrbtice s postupným ústupom bolestí, čo bolo preukázané opakovanými neurologickými vyšetreniami v priebehu rokov 2015 až 2017 (bez ložiskového defektu, bez lateralizácie). Neurologickým vyšetrením zo dňa 06.06.2017 bol u žalobcu objektívne zistený zlepšený nález na horných aj dolných končatinách so symetrickou svalovou silou, svalstvom bez atrofii, s chôdzou bez paretickej zložky a bez tonickej odchýlky. Napínanie manévry boli pri 75° pozitívne. Pretrvávalo obmedzenie rotácií v krčnej chrbtici na polovicu (funkčná porucha stredného stupňa), prítomný bol recidivujúci cervikokraniálny a cervikobrachiálny syndróm vľavo. Uvedený objektívne zistený stav zlepšenia funkcie krčnej chrbtice bol

dôvodom na zníženie percentuálnej miery jeho zníženej pracovnej schopnosti z pôvodných 70 % na aktuálnych 45 % od 24.03.2017. Posudkový lekár Sociálnej poisťovne - ústredie dňa 28.07.2018 (v rámci odvolacieho konania) konštatoval, že podľa lekárskeho nálezov zdravotný stav žalobcu (z hľadiska neurológie) sa od 06/2017 prakticky nezmenil, nedošlo k zhoršeniu funkcie krčnej, hrudnej, alebo driekovej oblasti chrbtice, preto mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45 % pre stav po operácii chrbtice a medzistavcových platničiek s často sa opakujúcimi prejavmi nervového a svalového dráždenia, so slabosťou svalového korzetu chrbta, s podstatným obmedzením celkovej výkonnosti organizmu nemení. Na základe horeuvedených skutočností posudkový lekár žalovanej konštatoval, že za najzávažnejšie zdravotné postihnutie žalobcovi bolo určené ochorenie podľa prílohy č. 4, zákona č. 461/2003 Z. z., M54/ kapitola XV., oddiel E, položka 4, písm. b/. V zmysle tejto skutočnosti Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne zamietol odvolanie žalobcu, ktoré bolo podané proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie č. 680 311 6298 0 zo dňa 09.04.2018, vo veci zamietnutia žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku, a potvrdil rozhodnutie žalovanej.

15. Podľa § 71 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4.

16. Podľa § 71 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

17. Podľa § 71 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú.

18. Podľa § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmienujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav.

19. Podľa Prílohy č. 4, Kapitola XV. - Choroby podporného a pohybového aparátu, oddiel E - Dorzopatia, deformujúca dorzopatia a spondylopatia, položka 4.- Stav po operácii chrbtice a medzistavcových platničiek, stavy po úraze chrbtice, písm. b) - často recidivujúce prejavy nervového a svalového dráždenia, slabosť svalového korzetu chrbta s podstatným obmedzením celkovej výkonnosti organizmu je stanovená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 35 - 45 %.

20. Pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok je podstatnou otázkou vplyv dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti. Posudkoví lekári, ktorí vyhotovili posudky tak pred vydaním preskúmaného rozhodnutia žalovanou, ako aj po podaní opravného prostriedku, postupovali v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami. Po posúdení dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a z lekárskeho nálezov dospel posudkový lekár k záveru, že u žalobcu je dominujúcim ochorením ochorenie podporného a pohybového aparátu, stav po úraze chrbtice s často recidivujúcimi prejavmi nervového a svalového dráždenia, so slabosťou svalového korzetu chrbta, s podstatným obmedzením celkovej výkonnosti. Z predložených lekárskeho nálezov (primárne z lekárskeho nález zo dňa 06.06.2017) bolo zistené, že zdravotný stav žalobcu po roku 2017 sa zlepšil. Ďalšie lekárske vyšetrenia (primárne gastroenterologické) objektívne nepreukázali iné dlhodobé ochorenie, ktoré by bolo potrebné posudzovať ako rozhodujúce zdravotné postihnutie ovplyvňujúce určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

21. V zhode s názorom krajského súdu ani kasačný súd nepovažoval za dôvodné námietky žalobcu, že jeho zdravotný stav zodpovedá vyššej miere poklesu schopnosti.

22. Posudky posudkových lekárov o zdravotnom stave a miere poklesu schopnosti žalobcu vykonávať

zárobkovú činnosť považuje aj kasačný súd za úplné, objektívne a presvedčivo zdôvodňujúce záver, že žalobca má zníženú pracovnú schopnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou na úrovni 45 %. Posudkoví lekári podľa názoru kasačného súdu presvedčivo odôvodnili aj to, prečo ostatné zdravotné postihnutia nepodmieňujú zvýšenie miery poklesu o 10 % podľa § 71 ods. 8 ZoSP, a preto kasačný súd považoval za správny záver krajského súdu, že (zatiaľ) neboli preukázané skutočnosti, odôvodňujúce zvýšenie miery poklesu nad 45 %. Kasačný súd zastáva názor, že posudkoví lekári presvedčivo vyhodnotili aj zostávajúcu schopnosť výkonu zárobkovej činnosti keď uviedli, že žalobca sa môže uplatniť na trhu práce, a to aj na svojom pôvodnom pracovisku, bez nadmernej fyzickej záťaže a bez vykonávania prác vyžadujúcich dlhodobé státie, chôdzu, prípadne dvíhanie alebo nosenie ťažkých bremien. Obmedzenie žalobcu, spočívajúce v schopnosti výkonu len ľahších, fyzicky nenáročných prác nie je bez objektívneho preukázania podstatného zhoršenia zdravotného stavu dôvodom na zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Záver krajského súdu o úplnosti a presvedčivosti lekárskejších správ posudkových lekárov, ktoré boli podkladom rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu i žalovaného, preto kasačný súd považoval za správny.

23. Čo sa týka lekárskejších správ (z obdobia po vydaní preskúmaného rozhodnutia), ktoré žalobca predložil v konaní pred krajským súdom, kasačný súd súhlasí s názorom krajského súdu, na základe ktorého v konaní o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Súd teda v zásade preskúmava zákonnosť tohto rozhodnutia vo vzťahu k skutkovému stavu, ktorý existoval ku dňu vydania napadnutého rozhodnutia žalovanej, teda ku dňu 12.07.2018. Hoci zákon nevyklučuje možnosť, aby žalovaná na základe ďalších dôkazov prehodnotila svoje rozhodnutie, táto možnosť nie je dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia žalovanej, ktoré v čase jeho vydania na základe riadneho zistenia skutočného stavu zodpovedalo zákonu.

24. Záverom je potrebné poznamenať, že v prípade zmeny alebo zhoršenia zdravotného stavu je možné kedykoľvek podať novú žiadosť o invalidný dôchodok, spolu s aktuálnymi lekárskejšími správami, mapujúcimi vývoj ochorení, na základe ktorých bude miera poklesu opätovne posudzovaná.

25. Na základe horeuvedených skutočností kasačný súd dospel k záveru, že nezistil v postupe orgánov verejnej správy také vady, ktoré by mali vplyv na zákonnosť vydaných rozhodnutí vo veci. Najvyšší súd SR má za to, že Krajský súd v Banskej Bystrici vec správne právne posúdil, a preto kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

26. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 v spojení s § 167 ods. 1 SSP a neúspešnému sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania.

27. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.